
*Vitrioli occasione, ad vegeta-
bilibum salia propius ac-
cedit.*

CAPVT XVII.

*Quæ pluri-
mum diuer-
sa sunt, ma-
xime con-
cordant.
Hippoc. lib.
1. de diaca.*

Dixi neque acidum, neque
salsum, neque vllum aliud
saporem vitriolum destruere, ni-
si alcalia: sed succus ex gallis
immaturis, coit cum vitriolo in
nigrum, destruit & absorbet eius
acidum, adeòque hic succus erit
ex alcalibus. Hoc modo fiunt
atramenta, & omnes tincturæ
nigræ: imo quando vitrioli aci-
ditas, cum gallarum alcali, pro
sufficiencia, non combibitur,
(quod fit quando gallæ nimis
maturæ, & à pluvia abluuntur.)
tunc alcali expirat, sicut omni-
bus vegetabilibus contingit, ut
postea suo diceretur loco; tunc vi-
triolum erodit panna, vnde fiunt
quasi marcida, vulgus clami-

Hippocrates Chymicus. 119

tat: la robba è brufada nella tinta.

Sic etiam litteræ scriptæ atramento, dictis gallis cocto pallescunt, quia præualens aciditas vitrioli, gallarum debile alcali à pluuia ablutum consumit; eodem modo, ut acidus spiritus quilibet scripturæ oblitus statim nigrum colorem (id est alcali) destruit & absomit, quem rursus aliud alcali fixum reducit.

Sic v. gr. scribito cum aqua, in qua vitriolum ferreum sit solutum, cumque exaruit, nec scripturæ vestigium apparebit, obline scriptum gallarum simplici infusione; & in momento harum alcali, scripturam nigricantem reddit, quæ cum acido potenti, vel aquâ forti statim deletur; alcali nimirum ab acido consumpto: Rursus imbue chartam cum alcali fixo, quod iterum absomit acidum, & iterum apparebit scriptura. Ex dictis nunc patet, quod vitriolum non tingit nigrum, nisi acidum eius, alcali quodam sit absumptum.

Scriptographia fundamentans.

Gallarum alcali.

Vt autem gallarum alcali fiat perfectius, perunge saltem gallas pinguedine vel oleo quodam, occulta huius aciditas peruadit gallas, sub lento calore cinerum, ibidem in ollula positas, relinque ibidem, donec gallas videbis nigriores, non autem ita vt sint reductæ in carbones; tunc verò alcali eorum erit tingendo promptius, & huiusmodi vstæ vncia magis perficit, quàm aliàs libra, imò per se tingit, eò quod acidum pinguedinis in eius alcali per ignem egit.

Cortices granatorum.

Simili alcali volatili & occulto, abundant quàm plurima vegetabilia, vt sempervivum maïus, salvia, granatorum cortices; quæ omnia vitrioli acidum absumunt, & colcotar deijciunt in plus minusve nigrum.

Princeps quidam magni nominis, naturæ mysteria magno studio perquirens, mirabatur valde, cùm audiisset quod domesticella quædam ex Ginegeo in aula sumpsisset per os granatorum

Hippocrates Chymicus. 121

rum cortices, qui astringere universaliter iudicantur; nihilominus in illa menses per multum tempus deficientes prouocauerant: cui cum ostendissem copiosum alcali quo scatent dicti cortices, & etiam mensium obstructionem, originem traxisse ex acido morbofo, quod alcali corticum absorpserat, & mirari desui.

Notandum, quod vitriolum artificiale lazereum, quod cypricum falsè appellant, cum gallicis licet tostis non nigrescit, sed cum corticibus granatorum tingit obscure flauum. Fit autem ex cupri bracteis, per spiritum sulphuris, aut vitrioli vulgaris, qui ambo in frigido coagulantur in lapillos oblongos angulares, difficilè resolubiles ac distillationibus inutiles, eò quod cupreo sulphure planè destituitur; hoc autem cum vrina viridescit, & cum alcali vrinæ deijcitur in fundum lazereum, qui per fusionem in cuprum redit.

*a Permixta
& discreta
alterantur.
Hip. lib. de
diata.*

*Cypricum
falsum fit
ex cupro.*

*Ærugo
distillata
dat ace-
tum.*

Sic etiam ærugo (quatenus ex maturo cupro & aceto) non nigrescit cum gallis, sed fit spadiceæ coloris : bonâ veniâ Reformatoris , scio atque comperio exinde nihil nisi acetum distillari eò quod remanens caput mortuum, post distillationem, in purum cuprum ex fusionis igne reducitur, de quo postea plura.

*Alexij
secretum,*

Vnde liquet, quod neque æsustum cum tostis nigram tincturam producit, ut Alexius Pedemontanus promittit; quo processu mulierculæ huius regionis se anxie torquent, ad capillos denigrandos; quicquid enim hæc compositio tingit, fit solis gallis tostis, & minimè æsustum huic quicquam contribuit.

*Hic etiam
Metaphora
de Veneris
& Martis
concubitu,
non ineptè
quadrare
videtur.*

Sed vitriolum cypricum, est verè hermaphroditicum, & naturalis acidi, & cuprei sulphuris ditissimum, ob id semper humidum, & nunquam per se in lapillos concrefcit, promptissimè ob illud idem cum gallis nigrescit; pro signo, quod Veneris &

Hippocrates Chymicus. 123

Martis naturæ sit particeps (vitriolum enim Veneris, sine Marte, cum gallis non nigrescit, vt ostendi) Ferrum enim & cuprum, sanguine & natiuitate sunt coniuncta, vt mas & femina; hoc arcanum, inquit Basilus, a debetis tacere, & tamen notare, plurimum enim interest. Hoc vitriolum in aqua solutum, est fulvi coloris; in illo si dissolvitur æs vstum, vel cupri lamina, vel ferrum, tunc in lapillos concrefcit, fitque vendibile, medicina tamen inferior.

a De Vitriolo

Album illud de Goslaria, vt & illud de Carinthia, participant quidem de Marte & Venere, non tamen sunt diuites acidi naturalis, ob id admodum pigre nigrescunt cum gallis: guttula huius soluti cum gallis mixta, cadens supra chartam facit iridem varij coloris, postquam exaruit.

Vitriolum album

Vitriolum verò Romanum, quod ferro est ditissimum, licet pauper spiritu, tingit promptè, ferri ratione.

Romanum

*Martis
artificiale.*

Sic Martis vitriolum artificiale, quod fit ex ferri limatura cum spiritu vitrioli, vel Sulphuris, eadem promptitudine tingit; addeoque tinctorum, in defectu vitrioli dulcis, humido & per consequens acri addunt ferri limaturam, quam rodit, & vitriolum dulcescit.

*Crocus
Martis Solvens.*

Sic & Crocus Martis (qui fit ex artificiato vitriolo in cooperato crucibulo ignitus, donec rubescit) solutus cum spiritu salis, ac digestus cum spiritu vini, acquirit aureum colorem, fitque nobile medicamentum. Huius soluti gutta saltem, in vncia media decocti, vel extracti gallarum, completissimum fit nigrum; effunde illud nigrum, & aquâ clarâ abluere vasculum; hæc ablutio tibi dabit Ametisti colorem. Guttula prioris in charta, post exsiccationem spontaneam facit colores varios, ut Pauonis cauda; curiosis oculis valdè delectabile.

His periuicundis experimentis

Hippocrates Chymicus. 125

olim cum insudarem, vidi digitos, colore purpureo tinctos, sicut contingit ex auro soluto in regia aqua, perseveravitque tinctura per aliquot dies; hanc *Basilii sanguinem Veneris*, & *Martis* appellat, & non sine ratione, eandem accuratè observari, & taceri iubet.

Aurum aquâ regiâ corrosum, ac in vitrioli formam coagulatum, tingit, ut dixi, digitos purpureo colore, & cum gallarum infusione, fit instar succini flavi liquor, quo cum larga manu obline chartam; post exsiccationem lucescens ut vernix.

Argentum in aqua forti corrosum, ex nitro & alumine cum gallarum infuso, non mutat naturam; cum hac mixtura, si scribitur in charta, post biduum quælibet littera nigra, argenteo & splendens filo est circumdata, quod sine alcali non contingit: hinc rarus ille Vir non intelliget, quare metaphoricè aurum masculinum, & argentum

*Sanguis
Veneris &
Martis.*

Aurum.

Argentum.

faminam vocarunt Veteres nostri? gutta huius soluti, si largâ manu in chartam cadit, ducit post argenteum filum, alium castanei coloris, quasi studio ita depictum esset, amœno spectaculo.

*Stannum
plumbum.*

Stannum vt & plumbum, in sal vel vitriolum redactum, cum gallorum succo, sicut & cum omnibus alcalibus, fit niueus fundus, id est, alcali gallarum combibit acidum, & metallum petit fundum: in auro autem non ita, neque in argento, neque in cupro, &c.

Mercurius.

Mercurius cum acidis solutus & recoagulatus, cum dicto gallarum succo, segniter flauescit aurum imitans quod notandum.

*Non
sunt lo-
quela. &c.*

Ex septem metallis igitur in acido solutis, ferrum & argentum cum gallis tingunt colore nigro, imò argentum etiam sine gallis: & nigredo apparet, postquam acidi spiritus deficiunt. Reliqua metalla, licet soluta & recoagulata, vitrioli facie ludunt;

Hippocrates Chymicus. 127

tamen vitrioli actiones non e-
dunt. Causam perpende si potes,
eam enim scire non iniucundum
est.

Spiritus semi-acido-salsus, di-
stillatus ex Capite mortuo, ex
tartaro & sale armoniaco, cum
bolo armeno commixtus erat,
de quo supra; hic spiritus in mo-
mento cum gallarum succo viri-
descit: ex hoc didici, quod bo-
lus necessariò continere debeat
immaturum cupreum semen,
quod dictus spiritus secum ra-
puit in ignis tortura. Cupreum
dico semen, nam vitriolum ex
cupro factum cum spiritu vitrio-
li, cum gallarum succo præcipi-
tatum, eodem colore viride ap-
paret, vt supra ostendi; cùm ve-
rò ex bolo communi tunc nigri-
cat.

*Spiritus
mirabilis.*

Vnde liquet quòd sal volatile,
vel alcali gallarum, vel corti-
cum granatorum, vel herbarum
vulnerariarum non tingunt colo-
re nigro, nisi cum ferro, in mi-
nerali acido soluto.

*Nigri
coloris fun-
damentum.*

Aliud notabile, quod naturalis acidus spiritus purus, non à quoquo acquiri aut haberi potest, nam distillatus ex vitriolo, & utcumque rectificatus, nunquam deserit metalli liquamen, neque ab eo præcipitari potest vllò alcali, vulgari modo, in his nimirum rursus se vestit nouo corpore, reditque in illud quod erat, vt suo loco ostendi: Paracelsus tamen quodammodo purum laudat illum, propè Pagulum Velin in Heluetia, vt alibi designaui.

Huc pertinet impostura quam Reformator pro *Magisterio* *seminum Kermes* venditat a, quod tamen nihil aliud est, nisi alcali aluminis, quod ex ipsis granis, metu vacui, acidum occultum sorpsit, quatenus proprium acidum, in alcali tartari perdidit.

Pharmac.
Regia, fol.
ala.

